

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

12 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło (przewodniczący)

SSN Maciej Kowalski (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wesołowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 12 grudnia 2023 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bank w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z 9 czerwca 2021 r., IX Ca 250/21,

w sprawie z powództwa R. S. i A. S.

przeciwko Bank w W.

o zapłatę,

1. oddala skargę kasacyjną;

2. zasądza od Bank w W. na rzecz R. S. i A. S. 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego - z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu wyroku do dnia zapłaty.

(a.z.)

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 9 czerwca 2021 r. oddalił apelację Bank w W. od wyroku Sądu Rejonowego w Bartoszczach z 8 stycznia 2021 r., ustalającego, że umowa o kredyt hipoteczny zawarta 8 września 2008 r. między powodami R. S. i A. S. a Bank S.A. Oddziałem w Polsce w W. (poprzednikiem prawnym pozwanego) jest nieważna.

Sąd Okręgowy ustalił, że 11 września 2008 r. powodowie zawarli z Bank S.A. Oddziałem w Polsce w W. umowę o kredyt hipoteczny. Zgodnie z jej § 2 pkt 1-4 bank zobowiązał się oddać do dyspozycji powodów 70 400 zł. Kredyt indeksowany był do waluty obcej – CHF, przeznaczony był na zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym. Zgodnie z § 16 umowy, w zakresie nią nieuregulowanym, zastosowanie miały postanowienia regulaminu kredytu hipotecznego obowiązujące u poprzednika prawnego pozwanego banku. Zgodnie z § 7 pkt 4 tego regulaminu, w przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z Tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu. Natomiast § 9 ust. 2 regulaminu stanowił, że w przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty pobierane są z rachunku bankowego, o którym mowa w ust. 1 według kursu sprzedaży zgodnie z Tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności spłaty kredytu, a jeżeli dzień wymagalności kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs zgodnie z Tabelą banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu.

Z dniem 1 lipca 2013 r. uległ zmianie regulamin kredytu hipotecznego w zakresie dotyczącym sposobu ustalania przez bank kursów walut w Tabeli banku.

W dniu 16 października 2014 r. powodowie podpisali z Bank S.A. w W. aneks numer 1 do umowy kredytu. Zgodnie z jego postanowieniami spłata kredytu miała następować w walucie obcej CHF, na rachunek bankowy prowadzony w tej walucie. Od 31 grudnia 2014 r. powodowie faktycznie dokonywali spłat rat kredytu

bezpośrednio frankach szwajcarskich za pośrednictwem rachunku walutowego prowadzonego w pozwanym banku.

W ocenie Sądu Okręgowego po stronie powodów istnieje interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie. Wniesienie bowiem powództwa o zapłatę nie rozstrzygnie w całości istniejącego pomiędzy stronami sporu. W pełny sposób interesy powodów zabezpieczy ustalenie, czy w istocie strony są związane zawartą umową. Przede wszystkim usunie to niepewność, czy mają oni nadal spłacać raty kredytu.

Sąd *meriti* przyjął, że kwestionowane postanowienia umowne dotyczące indeksowania kwoty kredytu do franka szwajcarskiego stanowiły postanowienia określające główne świadczenia stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Klauzula indeksacyjna odnosiła się bowiem bezpośrednio do przedmiotowo istotnych elementów umowy kredytu bankowego, a zatem do oddania i zwrotu sumy kredytowej, skoro wysokość tej sumy wprost kształtowała. Postanowienia umowy nie określały precyzyjnie rzeczywistej wysokości świadczenia banku, jak też świadczeń kredytobiorców, w sposób możliwy do ustalenia bez decyzji banku. Nie zostało bowiem wskazane, na podstawie jakich kryteriów bank ustalał kurs wymiany waluty obcej zarówno w momencie uruchomienia kredytu, jak i spłaty poszczególnych rat.

Opisany mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, zaś klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną. Kwestionowane przez powodów postanowienia umowne w zakresie, w jakim pozwalały bankowi na dowolne ustalanie kursu frankach szwajcarskiego na potrzeby wykonania umowy, w sposób niepoddający się kontroli kredytobiorców, jak też w zakresie, w jakim przewidywały przeliczenie kwoty do wypłaty przy udzielaniu kredytu według kursu kupna, a rat kredytowych według kursu sprzedaży, są niedozwolonymi klauzulami umownymi.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku pozwany zarzucił naruszenie:

1. art. 385¹ § 1 k.c. w związku z art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: "dyrektywa 93/13") przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na wyodrębnieniu w łączącej strony umowie o kredyt hipoteczny indeksowany kursem waluty obcej klauzul ryzyka walutowego, dotyczących zastosowania mechanizmu indeksacji zobowiązania kredytowego kursem waluty obcej (dalej: "klauzule ryzyka walutowego") klauzul spreadów walutowych, dotyczących wyłącznie odesłania do stosowanych przez bank kursów walutowych (dalej: "klauzule spreadowe") oraz przyjęciu, że uznanie jednej z wyżej wskazanych klauzul za abuzywną wystarczy, aby cały mechanizm indeksacji został uznany za niedozwoloną klauzulę umowną, podczas gdy wyłącznie klauzule ryzyka walutowego są postanowieniami określającym główne świadczenia stron;

2. art. 69 ust. 3 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (dalej: "pr.bank"), art. 65 i 358 § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 przez ich niezastosowanie, polegające na przyjęciu, że niedopuszczalne jest odwołanie się przy wykładni umowy stron do bezwzględnie obowiązującego i bezpośrednio stosowanego przepisu prawa krajowego w postaci art. 69 ust. 3 pr.bank, bądź wykładni oświadczeń woli stron w myśl art. 65 k.c., bądź też normy dyspozytywnej w postaci art. 358 § 2 k.c.;

3. art. 385¹ § 1 k.c. w związku z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 w związku z art. 58 § 1 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że postanowienia umowy stron przewidujące indeksację kredytu kursem waluty obcej (klauzule ryzyka walutowego) nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny;

4. art. 385¹ § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 oraz w związku z motywem dwudziestym pierwszym dyrektywy 93/13 przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że na skutek stwierdzenia niedozwolonego (nieuczciwego) charakteru całego mechanizmu indeksacji zastosowanego w umowie dochodzi do upadku umowy, podczas gdy wyeliminowanie całego mechanizmu indeksacji zastosowanego w umowie powinno prowadzić do uznania, że kredyt jest kredytem złotowym, oprocentowanym według sumy stawki referencyjnej WIBOR;

5. art. 189 k.p.c. przez jego błędną wykładnię, polegające na przyjęciu, że po stronie powodów występuje interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy kredytu.

Powołując się na powyższe zarzuty, pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, jak również o uchylenie w całości wyroku Sądu Rejonowego i o orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie w całości obu tych wyroków i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w zaskarżonym zakresie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej nie zasługują na uwzględnienie.

Nietrafny jest zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. w związku z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 dotyczący rozłącznej oceny klauzuli ryzyka walutowego i klauzuli spreadu walutowego (klauzuli kursowej regulującej sposób ustalania kursu), składających się łącznie na zawartą w umowie klauzulę przeliczeniową. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że klauzula ryzyka walutowego nie może funkcjonować bez klauzuli kursowej określającej przeliczenie zobowiązań stron celem ustalenia wysokości ich świadczenia. Z kolei klauzula spreadowa nie ma racji bytu w umowie, w której nie zastosowano mechanizmu przeliczeniowego i wynikającej z niego narażenia konsumenta na ryzyko kursowe. W konsekwencji klauzule te, składające się na przyjęty w umowach kredytowych mechanizm przeliczeniowy, są ze sobą ściśle powiązane (zob. wyroki SN: z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22; z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22; z 28 października 2022 r., II CSKP 902/22; z 28 października 2022 r., II CSKP 910/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22; z 8 marca 2023 r., II CSKP 1095/22; z 12 kwietnia 2023 r., II CSKP 1531/22; z 18 kwietnia 2023 r., II CSKP 1511/22).

W przedmiotowej umowie występują obydwa rodzaje powyższych klauzul i Sąd Okręgowy dokonał ich oceny pod względem abuzywności, odwołując się do przesłanek określonych w art. 385¹ § 1 k.c. Powiązanie postanowień zawartej umowy z walutą obcą było przedmiotem jego analizy bez ograniczenia wyłącznie do klauzuli spreadowej. Sąd Okręgowy trafnie wyjaśnił, że klauzule te są abuzywne, ponieważ bank przyznał sobie prawo do jednostronnego określenia wysokości zobowiązania powodów, która podlegała ustaleniu dopiero w dniu wypłaty kredytu, oraz jednostronnego określania wysokości rat poprzez wyznaczanie kursów kupna i sprzedaży CHF. Postanowienia te nie zawierały opisu mechanizmu waloryzacji, na podstawie którego powodowie mogliby samodzielnie oszacować konsekwencje ekonomiczne zawartej umowy. Oznacza to, że bankowi została pozostawiona dowolność w zakresie wyboru kryteriów ustalania swoich tabel kursowych, a przez to kształtowania wysokości zobowiązania powodów.

Obecnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że klauzula indeksacyjna określa główne świadczenia stron (zob. np. wyroki: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22). Za postanowienia umowne mieszczące się w pojęciu "głównego przedmiotu umowy" w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy uważać te, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę (zob. wyroki TSUE: z 30 kwietnia 2014 r., Kásler i Káslerné Rábai, C-26/13, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., Matei, C-143/13, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., Van Hove, C-96/14, pkt 33; z 20 września 2017 r., Andriuc i in., C-186/16, pkt 35). Za takie uznawane są również postanowienia, które wiążą się z obciążeniem kredytobiorcy – konsumenta ryzykiem zmiany kursu waluty i związanym z tym ryzykiem zwiększeniem kosztu kredytu (zob. wyroki TSUE: z 20 września 2017 r., Andriuc i in., C-186/16, pkt 37; z 20 września 2018 r., OTP Bank i OTP Faktoring, C-51/17, pkt 68; z 14 marca 2019 r., Dunai, C-118/17, pkt 48; z 3 października 2019 r., Dziubak, C-260/18, pkt 44). Postanowienia określające główne świadczenia stron nie podlegają kontroli pod kątem ich abuzywności pod warunkiem, że zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c.). Takie rozwiązanie, wywodzące się z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, opiera się na założeniu,

zgodnie z którym postanowienia określające główne świadczenia stron zazwyczaj odzwierciedlają rzeczywistą wolę konsumenta, gdyż do ich treści strony przywiązują z reguły największą wagę i zasada ochrony konsumenta musi ustąpić ogólnej zasadzie autonomii woli obowiązującej w prawie cywilnym. Wyłączenie spod kontroli nie może jednak obejmować postanowień nietransparentnych, gdyż w ich przypadku konsument nie ma możliwość łatwej oceny rozmiarów swojego świadczenia i jego relacji do rozmiarów świadczenia drugiej strony. Z taką sytuacją mamy do czynienia w przypadku analizowanej klauzuli indeksacyjnej. Jest oczywiste, że klauzula waloryzacyjna zawarta w analizowanej umowie kredytowej stron tych kryteriów nie spełniała, ponieważ nie została jednoznacznie sformułowana, skoro na jej podstawie bank mógł swobodnie ustalić wysokość oddanej do dyspozycji powodów kwoty kredytu w złotych, a powodowie nie byli w stanie oszacować kwoty, którą miały obowiązek świadczyć, skoro zasady przewalutowania określał jednostronnie bank (zob.m.in. wyroki SN: z 4 listopada 2011 r., I CSK 46/11, OSNC-ZD 2013, nr A, poz. 4; z 15 lutego 2013 r., I CSK 313/12; z 10 lipca 2014 r., I CSK 531/13, OSNC-ZD 2015, nr D, poz. 53).

Nie można więc zgodzić się ze skarżącym w zakresie, w jakim wskazuje on, że postanowienia umowy przewidujące indeksację kredytu kursem waluty obcej zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Już tylko z tego względu treść art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c. nie stała na przeszkodzie zbadaniu przez Sądy *meriti* abuzywności postanowień umownych wiążących wysokość udzielonego powodom kredytu i wysokość rat spłacanego kredytu z kursem CHF względem waluty polskiej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że postanowienia umowy (regulaminu), określające zarówno zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych. Takie klauzule mają charakter abuzywny, bowiem kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Sprzeczność z dobrymi obyczajami i naruszenie interesów konsumenta polega w tym przypadku na uzależnieniu wysokości świadczenia banku oraz wysokości świadczenia konsumenta od swobodnej decyzji banku. Zarówno przeliczenie kwoty kredytu na złotówki w chwili

jego wypłaty, jak i przeliczenie odwrotne w chwili wymagalności poszczególnych spłacanych rat, służy bowiem określeniu wysokości świadczenia konsumenta. Takie uregulowanie umowne należy uznać za niedopuszczalne, niezależnie od tego, czy swoboda przedsiębiorcy - banku w ustaleniu kursu jest pełna, czy też w jakiś sposób ograniczona, np. w razie wprowadzenia możliwych maksymalnych odchyłeń od kursu ustalanego z wykorzystaniem obiektywnych kryteriów. Określenie wysokości należności obciążającej kredytobiorcę w umowie kredytu powiązanego z walutą obcą z odwołaniem do kursu waluty obcej ustalanego jednostronnie przez bank bez wskazania obiektywnych kryteriów jego oznaczania jest nietransparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron umowy kredytu. W konsekwencji, postanowienia takie są niedopuszczalne, a ich bezskuteczność może prowadzić do upadku umowy w całości (zob. np. wyroki SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, i z 9 września 2022 r., II CSKP 794/22).

Skarżący, kwestionując prawidłowość zastosowanej przez Sąd Apelacyjny sankcji stwierdzenia abuzywności mechanizmu indeksacyjnego przyjętego w zawartej przez strony umowie, wskazał na bezzasadne pominięcie możliwości jej utrzymania przez zastosowanie do przeliczeń kursowych średniego kursu walut NBP. W braku wypełnienia we wskazany sposób luki powstałej wskutek usunięcia postanowień abuzywnych upatrywał naruszenia 69 ust. 3 pr.bank, art. 65 i 358 § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13. Zarzuty te należy uznać za chybione.

Wejście w życie tzw. ustawy antyspreadowej, którą w art. 69 prawa bankowego dodano ustęp 3, nie wpłynęło na ocenę abuzywności postanowień umów kredytu zawartych wcześniej oraz konsekwencji prawnych wynikających z tej oceny. Nie wyłącza zatem możliwości powoływania się na abuzywność klauzul związanych z niejasnym i jednostronnym sposobem określania kursu waluty zawartych w umowach kredytowych, które były zawarte i realizowane jeszcze przed wejściem w życie tej nowelizacji (zob. m.in. wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, i z 28 października 2022 r., II CSKP 894/22).

Zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków. W orzecznictwa TSUE zostało już wyjaśnione, że sądy krajowe są uprawnione do eliminowania z umowy niedozwolonych postanowień umownych, jednak bez możliwości dokonywania ich redukcji utrzymującej lub zastąpienia innymi postanowieniami (zob. wyroki: z 14 czerwca 2012 r., C-618/10; z 6 marca 2019 r., C-70 i C-197/17, i z 30 maja 2013 r., C-488/11).

Zgodnie z dominującym orzecznictwem Sądu Najwyższego, odnoszącym się do postanowień niedozwolonych stosowanych w umowach kredytu indeksowanego, do umowy nie może mieć zastosowania art. 358 § 2 k.c. (zob. wyroki: z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 48; z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22; z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 1200/22; z 7 lutego 2023 r., II CSKP 1334/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22). Artykuł 358 § 2 k.c. jest bowiem przepisem o charakterze ogólnym, a nie dyspozytywnym. Wszedł w życie, w aktualnym brzmieniu, dopiero 24 stycznia 2009 r., w związku z czym nie określa treści zobowiązania wynikającego z umowy kredytu zawartej przed tym dniem. Z uwagi na fakt, że wyeliminowane postanowienia abuzywne miały charakter rozrachunkowy, nie ma podstaw do stosowania w ich miejsce regulacji dotyczącej ustalenia kursu waluty obcej w przypadku spełnienia świadczenia w walucie polskiej. Artykuł 358 § 2 k.c. odnosi się do zobowiązań, których przedmiotem jest suma w walucie obcej, a nie do klauzul waloryzacyjnych (a zatem zobowiązań, dla których waluta obca pełni jedynie funkcję miernika świadczenia, które jest spełniane w walucie polskiej). W przypadku kredytów indeksowanych (a więc takich, z jakim mamy do czynienia w niniejszej sprawie) kwota kredytu wyrażona jest w walucie polskiej, natomiast waluta obca stanowi jedynie miernik świadczenia spełnianego w walucie polskiej.

Nie można zgodzić się ze skarżącym, że wyeliminowanie mechanizmu indeksacji zastosowanego w umowie powinno prowadzić do uznania, że kredyt jest kredytem złotowym oprocentowanym według stawki referencyjnej WIBOR. Z ustaleń

faktycznych Sądu Okręgowego, przyjętych w całości przez Sąd Apelacyjny, którymi Sąd Najwyższy był związany, wynika, że strony zawarły umowę kredytu przewidującą oprocentowanie według zmiennej stopy procentowej, ustalonej jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M oraz stałej marży banku. Nie było zatem możliwe zastąpienie przez sąd postanowień niedozwolonych innymi, polegającymi np. na wprowadzeniu do umowy stawki WIBOR w miejsce oprocentowania według stawki LIBOR. Zdefiniowanie stawki WIBOR w regulaminie (§ 2 pkt 17a) nie ma znaczenia, skoro przyjęta w umowie konstrukcja kredytu wykluczała jej stosowanie. Stanowisko skarżącego, by stosować do umowy w przypadku jej częściowej bezskuteczności stawkę referencyjną WIBOR, należy uznać za jednoznacznie sprzeczne z umową łączącą strony.

Bezzasadny okazał się również zarzut, w ramach którego skarżący zakwestionował interes prawny powodów w żądaniu ustalenia nieważności umowy. Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. występuje w razie niepewności co do istnienia lub treści stosunku prawnego między stronami, której nie można w całości usunąć, rozstrzygając w przedmiocie roszczenia o spełnienie świadczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że powód zachowuje interes prawny do wytoczenia powództwa o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego, mimo przysługującego mu powództwa o świadczenie lub mimo wytoczenia przeciwko niemu takiego powództwa przez stronę przeciwną na podstawie spornego stosunku prawnego, jeżeli z tego stosunku wynikają jeszcze inne lub dalej idące skutki, których dochodzenie w drodze powództwa oświadczenie nie jest możliwe lub nie jest jeszcze aktualne. W takim wypadku tylko powództwo o ustalenie nieistnienia tego stosunku prawnego może w definitywny sposób rozstrzygnąć niepewną sytuację prawną powoda i zapobiec także na przyszłość możliwym sporom, a tym samym w pełny sposób zaspokoić jego interes prawny (zob. np. wyroki SN: z 30 października 1990 r., I CR 649/90; z 27 stycznia 2004 r., II CK 387/02, i z 2 lipca 2015 r., V CSK 640/14; postanowienie SN z 18 listopada 1992 r., III CZP 131/92).

Interes powodów w ustaleniu nieważności umowy jest zatem oczywisty. Bez takiego rozstrzygnięcia nie istnieje bowiem możliwość definitywnego zakończenia sporu. Rozstrzygnięcie powództwa o ustalenie nieważności umowy zniesie stan niepewności powodów co do wysokości rat i sposobu rozliczenia umowy. Pogląd, że

kredytobiorca, mimo dochodzenia od banku roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia, ma również interes prawny w ustaleniu braku związania umową kredytu, jeżeli umowa nie została jeszcze w całości wykonana, jest powszechnie przyjmowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. np. wyroki: z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 44; z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 51; z 22 lutego 2023 r., II CSKP 1057/22, i z 18 października 2023 r., II CSKP 122/23).

Z powyższych przyczyn skarga kasacyjna podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

[a!]